

Schrijver Ik ben geen heer en wil het ook niet zijn. Ik ben een doodsstrijder Gods.

Toeschouwer 2 Onzin!

Toeschouwster 2 (*zich geschrokken aan haar echtgenoot vastklampend*) Enrique! Enrique!

Toeschouwer 2 Ik weet het heel precies. Een bevriende journalist was getuige van het voorval, een gróót journalist, en als bewijs had hij twee blauwe ogen bij zich, levende, die hij aan iedereen liet zien, in een lakdoosje.

Souffleur (*op*) De vliegtuigen beginnen zo meteen met het bombardement!

Toeschouwster 2 Mijn kinderen! O, mijn kinderen! (*Tot de schrijver*) Vooral de kleine, die kan niet zonder mij. Hij is blond en elke ochtend, als hij binnen komt, zingt hij een Engels liedje om me te wekken. Hij kan niet zonder mij!

Toeschouwer 2 Als het nacht wordt, zal hij haar missen omdat zij hem ondanks haar stand zelf uitkleedt!

Toeschouwster 2 En ze zullen ze vermoorden, o mijn God, ze zullen ze vermoorden!

Toneelknecht (*komt op vanuit het donker*) Wees maar niet bang, mevrouw. Ikzelf zal erheen gaan. Ik zal de kogels ontwijken, en hun vertellen dat u in veiligheid bent.

Schrijver Ga je naar buiten?

Toneelknecht Ja!

Schrijver Ik zal uit het dakraam kijken.

Actrice (*achter*) Lorenzo! Begeef je niet in gevaar. Houd het gevaar ver van je wonderbaarlijke talent. (*Verdwijnt achter.*)

Toneelknecht Als ik zie dat er geen gevaar is, breng ik ze hier bij u. U bent ouders en ik begrijp uw angst. Als dit zo doorgaat, zijn de kelders van het theater de beste plaats van de stad.

Toeschouwster 2 Ja, gaat u, ga!

Toneelknecht Weest u maar gerust. (*Af.*)

Toeschouwer 2 Wie is die man?

Houthakker Een toneelknecht!

Toeschouwer 2 Hoe heet hij?

Houthakker Gekke Bakoenin, noemen zijn collega's hem.

Toeschouwster 2 Wij moeten hem helpen. Ik zou hem alles willen geven wat ik bezit. Waarom vraag je zijn naam?

Toeschouwer 2 Daarom. (*Terzijde.*) Om hem achteraf aan te klagen. (*Schrijft in een notitieboekje.*)

(*Het bombardement begint hoorbaar. Allen staan zwijgend tegen de muren gedrukt. De schrijver is een trap opgeklimmen en is niet te zien.*)

Stem (*vanuit de engelenbak*) Schoft!

Toeschouwer 2 Jij bent daar in de duisternis, maar ik zal het licht in het duister doen schijnen om je te ketenen. Ik behoor tot Gods strijders en ik reken op zijn hulp. Wanneer ik sterf, zal ik hem in zijn Heerlijkheid aanschouwen en hij zal mij liefhebben. Mijn God vergeeft niet. Hij is de God van de legerscharen, die men met geweld eer moet bewijzen, want er is geen andere waarheid.

Houthakker Druk u tegen de muur, zoek beschutting! We zitten midden in het bombardement.

Toeschouwer 2 Ik ben niet bang. God is met mij!

Stem Ik geloof niet in jouw God!

Toeschouwer 2 Dat weet ik, maar je trekt onkruid zo uit! (*Haalt een fel schijnende zaklantaren te voorschijn en richt hem op de engelenbak; deze blijft verlicht.*)

Arbeider (*gekleed in overall, met geheven armen*) Kameraden!

(*In heel het theater gaat het licht aan.*)

Toeschouwer 2 (*koel*) Zo, beste jongen! (*Trekt een pistool en schiet. De arbeider slaakt een kreet en valt neer.*)

Vrouw 1 Hij heeft hem doodgeschoten!

Vrouw 2 Moordenaar! Moordenaar!

Toeschouwer 2 Laat de suppoosten die mensen

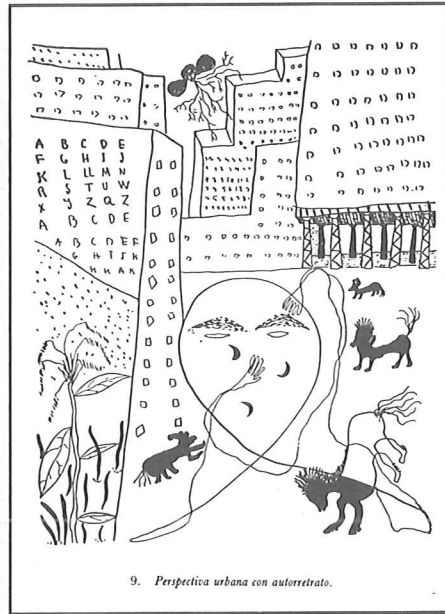
eruit gooien die de voorstelling verstoren! (*Doet de zaklantaren uit en in heel het theater wordt het weer donker.*) Een beste buit! God zal het me lonen. Heilig is hij in zijn heiligste wraak. Er is maar één enig God!

Jongeman (*vanuit de benedenloge, schaterlachend*) Eén enig God, natuurlijk, en Mohammed is zijn profeet! Waarom schiet u niet op mij? Daar we midden in de revolutie zitten, zal u niets gebeuren.

Toeschouwer 2 Met joden en andere duistere gasten moet je voorzichtiger te werk gaan.

Jongeman Pardon. Ik ben geen jood. Ik ben mohammedaan.

Toeschouwer 2 Bent u niet bang voor het

Stadsgezicht met zelfportret

bombardement?

Jongeman Minder dan u. Ik zou graag sterven om een miljoen concubines te krijgen. Hier zijn de vrouwen duur.

Toeschouwer 2 (*kijkt van links naar rechts voordat hij begint te praten.*) Ontzettend duur, maar de dag komt, en ik denk dat het niet lang meer duurt, waarop wij ze weer net zo goedkoop kunnen krijgen als vroeger. Mijn voorvaders hielden ze in koppels.

Jongeman Gelukkige tijden! In elk geval feliciteer ik u want ik zie dat u een uitstekend schutter bent!

Toeschouwer 2 Ik had een Duitse luitenant als leermeester die in alle Afrikaanse oorlogen heeft gediend. Zijn enig doel was de mens. Het doodschieten van een vogel wekte zijn woede op.

Jongeman (*spreekt zachter*) Hij was een prachtig doelwit. Was het in het hart?

Toeschouwer 2 Als het in het hart was, dan had hij een sprong gemaakt, maar hij viel achterover zonder zijn mond open te doen. Het was midden in zijn voorhoofd.

(*Het enorme lawaai van een bombardement laat zich plotseling op het toneel horen.*)

Toeschouwster 2 Enrique, Enrique. Kom heerheen. Snel. Alsjeblieft.

Toeschouwer 2 Er is toch geen gevaar! (*Voegt zich bij zijn vrouw.*)

(*Het bombardement wordt heviger. Allerlei soorten lampen belichten het toneel. Op de achtergrond gaat een groep personages voorbij in feeën- en elfenkostuums; ze dragen een gewonde.*)

Toeschouwer 3 Een mooie treffer! O, u hier? (4)

Jongeman Ja! Ik denk net als u... hardop.

Toeschouwer 3 Niet stilzwijgend.

Jongeman Stilzwijgend deel ik uw mening, maar ik houd mij liever afzijdig. De jacht op groot wild ligt mij niet zo. Nu wij beiden weten...

Toeschouwer 3 Stil!

Jongeman Ik zal het niet verder vertellen.

Zwijgen past meer bij mij.

(*Er barst een hevig bombardement los.*)

Toneelknecht (*op*) Iedereen naar de kelders; dat is de veiligste plaats. Naar de kelders!

(*Er valt een doek dat een muur van grote stenen voorstelt.*)

Toeschouwster 3 Mijn kinderen, mijn kinderen, mijn kleine kinderen!

Houthakker Druk u tegen de muur!

(*Een groep feeën en elfen loopt het toneel over; ze dragen een gewonde arbeider.*)

Fee Hij is uit een dakraam gevallen.

Elf Erwtebloesem, let erop dat je zijn hoofd goed ondersteunt.

Arbeider (*stervend*) Leve de revolutie!

Fee We brengen hem naar de garderobe.

Elf Geef me een zakdoek!

Fee Snel! Schiet op! (*Af.*)

Toeschouwster 2 Mijn kinderen! Mijn kinderen!

Actrice Ik ben het zat om haar verkeerd te horen schreeuwen! Ik kan het niet verdragen.

Haar stem heeft een onechte klank die nooit een ziel zal ontroeren. Het moet niet zo, maar zo: Mijn kinderen, mijn kinderen, mijn kleine kinderen! Heeft u het gehoord? Mijn kleine kinderen! Met de handen naar voren gestrekt, een siddering uitdrukken alsof het twee bladeren waren in een windvlaag.

Toneelknecht (*op*) Het volk heeft de deuren geramd!

(*Toeschouwer 2 staat op het punt zijn pistool te trekken, zijn vrouw weerhoudt hem.*)

Schrijver (*terwijl hij weg loopt*) Hierheen!

Hierheen! Zeg de waarheid over het oude toneel. Bewerk ze met dolken, de oude dieven van olie en brood. Laat de regen de trekken bevochtigen

en het decordoek afschminken.

Stem Brand!

Stem (*verder weg*) Brand!

Schrijver (*terwijl hij wegloopt*) En de brand!

(*Het theater wordt rood belicht.*)

Actrice (*op, met luide stem*) Lorenzo! (*Met zachte, trillende stem.*) Lorenzo!

DOEK

(1) De lijst van personages is niet opgenomen in de editie Laffranque van de Spaanse tekst.

(2) barokke, gewonden zuil

(3) of: "Lorenzo mio!"

(4) Het gedeelte tussen de lijnen betreft (de vertaling van) een passage die de uitgeefster, Marie Laffranque, op een los blad bij het manuscript aantroef en identificeerde als deel van een oudere versie van dit stuk zonder titel. De passage begint met de woorden van toeschouwer 3 "O, u hier?", maar zowel boven deze regel als eronder staat "een beste treffer". Dit zou erop kunnen wijzen dat het de bedoeling was de jongeman de woorden van toeschouwer 3 te laten herhalen, zodat hij daaraan refereert als hij vervolgens zegt: "ik denk net als u... hardop".

Deze vertaling kwam tot stand op initiatief van Benjamin Gijzel, die *Zonder titel* in november 1986 registreerde in het kader van een Lorca-project in Amsterdam.

Auteursrechten geregeld via BUMA Nederland. Rechten op de Nederlandse vertaling: Tonny Holtrust, Westerstraat 385, 1015 MH AMSTERDAM